

CRONICA DESCOPERIRILOR MONETARE DIN JUDEȚUL TULCEA (VII)

Gh. MĂNUCU-ADAMEȘTEANU

Continuăm și în acest număr publicarea unor descoperiri monetare izolate din secolele X-XIII, prezentarea lor făcându-se după criteriul alfabetic al locului de proveniență.

Lotul este format din 232 de piese, dintre care 220 s-au găsit în așezările urbane fortificate de la Isaccea și Nufăru. Situația este firească dacă avem în vedere că pentru intervalul 969-1092 cele două centre au furnizat 2306 folles (45.99%) și respectiv 1348 folles (26.88%), dintr-un total de 5014 descoperiți în județul Tulcea.

Din această perioadă remarcăm patru folles anonimi – trei de la Vasile II – Constantin VIII (cl. A 3) și unul de la Constantin X (cl. E) – descoperiți la marginea orașului Tulcea, la ieșirea spre Mahmudia: piesele ne-ar putea semnala un nou nucleu de locuire a cărui existență ar putea fi plasată în prima jumătate a secolului al XI-lea.

Perioada cuprinsă între 1092-1203 este reprezentată de un număr mult mai mic de exemplare – trachy de billon și tetartera – toate descoperite la Nufăru, al doilea centru ca mărime, după Isaccea, din județul Tulcea. Monedele vin să confirme, încă o dată, predilecția locuitorilor de la Nufăru pentru numerarul mărunt de bronz – tetarteronul – în detrimentul celui din billon: situația este evidentă în timpul lui Alexios I Comnenul, împărat de la care se cunosc 37 tetartera (59.22%) și 30 de aspron trachy de billon (44.78%), în timp ce la Isaccea s-au găsit 398 de trachy de billon (90.45%) și numai 42 de tetartera (9.55%). Numărul de tetartera din cele două centre este sensibil apropiat în ciuda faptului că monedele reformate de la Alexios I Comnenul însumează 440 ex. la Isaccea și numai 67 ex. la Nufăru. Numărul foarte mare de tetartera este surprinzător pentru această așezare dobrogeană, fiind cunoscut că acest nominal este frecvent printre descoperirile din Grecia, în timp ce în Bulgaria și Dobrogea se folosește moneda de billon: pe teritoriul județului Tulcea s-au găsit 4176 ex. din perioada 1092-1203, dintre care 4070 de trachy de billon (97.46%) și numai 106 tetartera (2.54%).

Ultimul grup de monede îl reprezintă stamena devalorizate emise în prima jumătate a secolului al XIII-lea, piese care apar mai rar în publicațiile de specialitate.

Majoritatea monedelor aflate în circulație pe teritoriul Dobrogei este reprezentată de imitațiile latine cu modul mic, tip A, realitate confirmată de componența lotului pe care îl aducem în discuție ca și de tablele centralizatoare.

Numărul sensibil apropiat al descoperirilor de la Isaccea – 135 ex.¹ și Troesmis – 128 ex.² nu trebuie să ne înșele, deoarece așezarea de la Troesmis este în situația privilegiată de a avea publicate aproape toate monedele, în timp ce la Isaccea mai așteaptă să fie publicate mii de piese aflate în colecții din București³, Constanța și Tulcea.

Prezența unor stamena devalorizate la Tulcea include această localitate în grupul restrâns al centrelor nord dobrogene – Troesmis, Isaccea, Nufăru – unde circulația monetară continuă și în prima jumătate a secolului al XIII-lea.

Singurele materiale arheologice din această perioadă au fost sesizate la Tulcea pe colonicul Hora unde, începând cu sfârșitul secolului al XIII-lea, se constată o nouă etapă de locuire. Lipsa oricăror complexe arheologice și datarea largă (sec. XIII-XIV) de care beneficiază materialul arheologic, reprezentat în exclusivitate de ceramică fragmentară, constituie impedimente majore în stabilirea mai exactă a monumentului reluării locuirii⁴. Descoperirea pe teritoriul orașului a unui ulcior amfroidal de tip Coconi completează cunoștințele noastre despre această etapă cronologică, dar în nici un caz nu putem include acest vas lucrat la roată, din pastă roșie, frumos decorat, în categoria ceramicii tătarești⁵, ce prezintă cu totul alte caracteristici⁶.

În aceste condiții, materialul numismatic ar fi putut juca un rol important în cunoașterea realităților de la Tulcea: într-o recenzie recentă se constată, cu justețe, că cele mai târzii monede găsite în zona fortificației de pe colnicul Hora datează de la începutul secolului al XII-lea, dar se afirmă apoi, în mod justificat, că „piesele mai târzii provin din alte locuri de pe teritoriul actual al orașului Tulcea, care în secolele XIII-XIV alcătuiau câteva nuclee de locuire, fără îndoială sate”⁷.

În catalogul de față am inclus toate monedele cunoscute⁸ – stamena devalorizate – găsite la Tulcea %3204U⁹, care, cu excepția unei piese aflate la Muzeul din Tulcea, se găsesc la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” din București: una este dintr-un lot cumpărat în anul 1967¹⁰ iar restul fac parte dintr-o colecție de 58 de monede strânsă de

1. Al. Popeea, V. H. Baumann, Peuce, 6, 1977, p. 219-220, catalog 151- 1 5 cu rectificările lui E. Oberländer-Târnoveanu, Cerc. num., 3, 1980, p. 65, nota 1; idem, BSNR, 75-76, (1981-1982), nr. 129-130, București, 1983, p. 282, cat. 10-11, 13-15, 16-17, 19-20; Gh. Mănuclu-Adameșteanu, Peuce 12, 1996, p. 289-290, cat. 2-35; idem, Pontica 26, 1993, p. 267-268, cat. 57-116; idem, Pontica, 30, 1997, p. 367, cat. 89-92.

2. E. Oberländer-Târnoveanu, Peuce 8, 1980, p. 258-280; Octavian Iliescu, *Sur les monnaies byzantines coupées, découvertes en Roumanie*, p. 191-196, în *Actes du XIV-e Congrès International des Études Byzantines*, Bucarest, 6-12 septembre 1971, III, 1976 – identifică doar o piesă din lotul de 7 avut la dispoziție; Adrian Popescu și Mihai Ionescu, BSNR, 86-87, (1991-1992), nr. 150-151, București, 1996, p. 327, cat.

3. B. Mitrea, Dacia N.S., 9, 1965, p. 00, cat. 76 – circa 1000 de monede bizantine, majoritatea din bronz și tăiate.

4. Gh. Mănuclu-Adameșteanu, Materiale, Ploiești, 1989, II, București, 1993, p. 539-5 5; idem, Peuce, 11, 1995, p. 360-371.

5. E. Oberländer-Târnoveanu, *Începuturile prezenței tătarilor în zona gurilor Dunării în lumina documentelor numismatice*, în *Originea tătarilor*, București, 1997, p. 93-95 și nota 2.

6. G. Simion, Arh. Mold., 21 – sub tipar, publică o locuință – singura de acest fel din Dobrogea – cu ceramică tătarască, lucrată destul de neîndemânat, dintr-o pastă de culoare gălbuie, cu un decor neglijent executat.

7. E. Oberländer-Târnoveanu, Byz. Zeitschrift., 89, 1996, p. 316.

8. Piesele au fost doar menționate, Gh. Mănuclu-Adameșteanu, 1993, p. 509, nota; idem, 1995, p. 36, nota 29.

9. Nu am inclus un stamenon de la Ioan III Ducas Vatatzes, publicat cu toate datele, E. Oberländer-Târnoveanu, 1983, p. 28, cat. 2.

10. B. Mitrea, Dacia, N.S., 12, 1968, p. 59, nr. 9 – atribuită greșit epocii Comnenilor.

institutoarea Elena Niculescu, care a activat la Tulcea între 1900 și 1940. Toate provin din „zona” orașului Tulcea și mi se pare firesc să le atribuim așezării de pe colnicul Hora și nu unor sate ce-au existat pe teritoriul actual al orașului Tulcea. De altfel, chiar autorul acestei ipoteze constata că „deși frecvent utilizată în regiune, moneda mărunță pare să fi fost curentă mai ales în mediile urbane. Până în prezent descoperirile dobrogene se grupează numai în așezările urbane mai mari sau târguri. Nu cunoaștem decât rare descoperiri din mediul rural din secolele XIII-XIV”¹¹. Aici ar trebui precizat că singurele descoperiri din interiorul județului Tulcea provin de la Niculițel – unde nu poate fi vorba de o așezare rurală și trei piese de la Slava Rusă.

Rămânând în mediul centrelor dunărene cu caracter urban, ne vom opri puțin la așezarea de la Nufăru: într-un studiu recent se constata că la Nufăru lipsesc monedele emise sigur după anul 1241, ca și monedele „tăiate total”, caracteristice mediului circulatoriu din zona balcano-dunăreană din perioada 1241-1261¹². Prezența unor monede „tăiate total” – cat. 210-216 – infirmă parțial ipoteza anterioară, însă trebuie precizat că ele au fost prezente în circulația monetară de la Nufăru până în anul 1242, când așezarea a fost distrusă de invazia tătarilor.

Deși pentru a doua jumătate a secolului al XIII-lea și secolul următor nu se cunosc încă complexe de locuire, prezența unor monede ale Hoardei de Aur – câteva zeci de exemplare, doi dinari de la Ștefan Dușan (1346-1355) și un gros de la Ivan Alexandru și Mihail (1331-1355) pledează pentru existența unei locuiri în forme modeste. Aceluiași interval îi aparțin și două tezaure ce reprezintă imitații după monedele Hoardfei de Aur și 292 monede sârbești și bosniace¹³.

Rămânând strict în domeniul circulației monetare trebuie să amintim și trei hyperperi de la împăratul Ioan III Ducas Vatatzes (1222-1254), care au început să circule pe scară largă la Dunărea de Jos în anii 30 ai secolului al XIII-lea¹⁴, dar care sunt prezenți în circulația monetară până în ultimul sfert al secolului al XIII-lea¹⁵.

O ultimă remarcă trebuie făcută în legătură cu tabelele referitoare la descoperirile monetare din prima jumătate a secolului al XIII-lea: pentru Isaccea, Nufăru, Troesmis și județul Tulcea am luat în considerare numai piesele publicate cu toate datele tehnice. Centralizatorul pentru Dobrogea însumează datele dintr-un studiu apărut în 1989¹⁶, bazat, în bună parte pe monedele inedite, izolate, care provin de la Nufăru, Tulcea, Isaccea, Rachelu, Niculițel, Troesmis – Cetatea de Vest, Enisala (jud. Tulcea), Constanța, Palazu Mare, Păcuiul lui Soare (jud. Constanța). Din simpla enumerare a localităților se poate observa că majoritatea se află în județul Tulcea, dar, în lipsa unor trimiteri pe localități, nu am putut include aceste monede în tabelele pentru județul Tulcea. Oricum, se poate constata că cele mai multe descoperiri se concentrează în județul Tulcea, regiune în care trebuie căutat importantul oraș Vicina. Abundența descoperirilor de la Isaccea ne sugerează posibilitatea localizării aici a acestui centru comercial major de la Dunărea de Jos.

11. E. Oberländer-Târnoveanu, op. cit., p. 30, nota 8.

12. E. Oberländer-Târnoveanu, 1997, p. 98, nota 151.

13. Pentru toate aceste descoperiri vezi Gh. Mănușu-Adameșteanu, Arh. Med., II, 1998, p. 81 și notele 20-23; E. Oberländer-Târnoveanu, BSNR, 88-89 (1995-1999), nr. 152-153, București, 1998, p. 90, cat. 1 6.

14. Gh. Mănușu-Adameșteanu, Pontica, 31, 1998, p. 297.

15. E. Oberländer-Târnoveanu, *Moneda Asăneștilor în contextul circulației monetare din zona Gurilor Dunării*, în *Răscoala și statul Asăneștilor*, București, 1989, p. 151.

16. Ibidem, p. 127-129.

CATALOG

Grierson III, 2 = Philip Grierson, *Catalogue of the byzantine coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection*, Volume III. Part 2. Basil I to Nicephorus III (867-1081), Washington 1973.

Grierson 1982 = Philip Grierson, *Byzantine coins*, London, 1982.

Hendy, 1969 = Michael Hendy, *Coinage and money in the Byzantine Empire 1081-1261*, Dumbarton Oaks Studies, 1969.

Ivanisevic, 1989 = Vujadin Ivanisevic, *Interpretation and dating of the folles of Basil II an Constantine VIII – The class A2*, Zbonik Radova Vizantoloskog Instituta, XXVII – XXVIII, Belgrad, 1989, p. 19-42.

Metcalf, 1979 – D.M. Metcalf, *Coinage in South – Eastern Europe 820 – 1396*. Second Edition, London, 1979.

Morrisson II = Cécile Morisson, *Catalogue des monnaies byzantines de la Bibliothèque Nationale*. Tome 2. De Philippicus à Alexius III (711-1204), Paris, 1970.

I.A.B. – Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan“, București.

I.C.E.M. – Institutul de Cercetări Eco – Muzeale, Tulcea.

M.M.N. – Muzeul Militar Național, București.

t = tăiată.

f.b. = foarte bună.

b = bună.

u = uzată.

ISACCEA

Vasile II – Constantin VIII (976-1028)

Clasa A 2 - 3 (976-1028)

Varianta 3, 20?

Grierson, III, 2, p. 645, cl. A 2, anii 976 (?) – 1030/1035

1 AE 9.24 g, 31.80 mm. T – u.I.C.E.M. – 47893

Varianta 8

Grierson, III, 2, p. 654, cl. A 2, anii 976 (?) – 1030/1035.

Morrisson, II, p. 586-587, cl. A 2, anii 976-1025.

Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 2, Grecia centrală, anii 989 – 1019/1020.

Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. I, anii 976-1001.

2 AE 10.04 g, 28.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 48738.

3 AE 9.93 g, 31.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 47906.

Varianta 14, 22?

Grierson, III, 2, p. 645, cl. A 2, anii 976 (?) – 1030/1035.

4 AE 8.25 g, 31.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 48740.

Varianta 24.

Grierson, III, 2, p. 659-660, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.

Morrison, II, p. 586-597, cl. A 2, anii 976-1025.

Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 3, post anii 1019/1020.

Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. III, anii 1010/1015 – 1020/1025.

- 5 AE 10.70 g, 27.20 mm. T – b.I.C.E.M. – 47902.
- 6 AE 8.34 g, 25.00 x 27.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50613.
- 7 AE 7.94 g, 28.00 mm. – ruptă. T – u.I.C.E.M. – 50956.
- 8 AE 6.00 g, 24.00 x 27.00 mm.. T – b.I.C.E.M. – 50860.
Varianta 24 a, 39-40?
Grierson, III, 2, p. 645, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
- 9 AE 6.60 g, 27.00 x 25.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 47920.
Varianta 25
Grierson, III, 2, p. 661, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
Morrison, II, p. 586-587, 598, cl. A 2, anii 976-1025.
Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 2, Provincială, anii 989-1019/1020.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. II, anii 1001-1010/1015.
- 10 AE 14.42 g, 33.00 x 32.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 47918.
Varianta 26
Grierson, III, 2, p. 661, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 2, Provincială, anii 989-1019/1020.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. II, anii 1001-1010/1015.
- 11 AE 13.66 g, 31.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 47887.
Varianta 34
Grierson, III, 2, p. 664, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 2, anii 989 - 1019/1020.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis, emis. II, anii 1001-1010/1015.
- 12 AE 10.06 g, 30.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 47909.
Varianta 35
Grierson, II, 2, p. 665, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. II, anii 1001-1010/1015.
- 13 AE 9.24 g, 29.00 x 28.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 47889.
- 14 AE 8.26 g, 27.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 48731.
Varianta 40
Grierson, III, 2, p. 666-667, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
Morrison, II, p. 586-587, 596, 598, cl. A 2, anii 976-1025.
Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 3, post anii 1019/1020.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. III, anii 1010/1015 – 1020/1025.
- 15 AE 3.89 g, 23.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51772.
Varianta 40 b
Grierson, III, 2, p. 668, cl. A 2, anii 976(?) - 1030/1035.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. III, anii 1010/1015 – 1020/1025.
- 16 AE 7.33 g, 25.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 48728.
Varianta 40 a-b?
Grierson, III, 2, p. 668, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
- 17 AE 5.72 g, 24.00 x 26.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51533.
- 18 AE 4.85 g, 26.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51334.
- 19 AE 3.85 g, 22.00 x 24.50 mm. T – ruptă. I.C.E.M. – 49297.
Varianta 39-40?

Grierson, III, 2, p. 645, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.

- 20 AE 11.72 g, 27.00 x 30.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 48729.
 21 AE 9.94 g, 30.00 x 29.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 47891.
 22 AE 9.35 g, 29.00 x 27 mm. T – b.I.C.E.M. – 50174.
 23 AE 9.04 g, 27.00 x 28.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50924.
 24 AE 7.53 g, 26.00 x 28.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50994.
 25 AE 7.03 g, 26.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 48730.
 26 AE 6.19 g, 29.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51511.
 27 AE 5.79 g, 25.00 x 27.50 mm. T – u.I.C.E.M. – 49299.
 28 AE 5.33 g, 30.00 x 28.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51803.
 29 AE 5.17 g, 26.00 x 28.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50999.
 30 AE 4.22 g, 26.00 x 29.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 48741.
 31 AE 4.17 g, 25.00 x 24.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 48139.
 32 AE 3.83 g, 24.00 x 26.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50655.
 33 AE 2.58 g, 23.00 – ruptă. T – u.I.C.E.M. – 50659.

Varianta 41

Grierson, III, 2, p. 668-669, cl. A 2, anii 976 (?) – 1030/1035.

Morrisson, II, p. 586-587, 596, 598, cl. A 2, anii 976-1025.

Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 3, post anii 1019/1020.

Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. IV, anii 1020/1025-1028.

- 34 AE 8.01 g, 28.00 mm., T – u.I.C.E.M. – 51827.
 35 AE 7.40 g, 26.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51696.
 36 AE 5.75 g, 28.00 x 30.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 48734.

Varianta?

- 37 AE 8.61 g, 30.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51697.
 38 AE 6.92 g, 30.00 x 31.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51509.
 39 AE 6.28 g, 26.00 mm. – perforată T – u.I.C.E.M. – 51535.
 40 AE 5.43 g, 25.00 x 26.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 51001.
 41 AE 3.58 g, 26.00 x 24.00 mm. Turnată? – f.u.I.C.E.M. – 47908.

Roman III Argyros(1028-1034)

Clasa B (1028-1034)

Morrisson, II, p. 586, 599, anii 1028-1034.

Grierson, III, 2, p. 676, anii 1030/1035-1042(?).

- 42 AE 11.81 g, 30.00 x 32.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. A, var. 39-40?
 I.C.E.M. – 50930.
 43 AE 9.93 g, 28.00 x 30.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. A,
 I.C.E.M. – 51010.
 44 AE 9.66 f, 25.00 x 27.00 mm. T – b. Dublă frapă – r. I.C.E.M. – 50909.
 45 AE 9.54 g, 25.00 x 27.00 mm. T – u. Col. Filip – Isaccea.
 46 AE 9.45 g, 28.00 x 30.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. A,
 I.C.E.M. – 50856.
 47 AE 9.07 g, 29.00 x 30.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. A,
 I.C.E.M. – 51512.
 48 AE 8.80 g, 28.00 x 30.80 mm. T – b. Surfrapată pe cl. A – var 24 a,
 39-40? I.C.E.M. – 49440.
 49 AE 6.60 g, 25.00 mm. T b. Surfrapată pe cl. A, var 34-40?
 I.C.E.M. – 50657.

- 50 AE 5.68 g, 24.00 × 26.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50175.
Mihail IV Paflagonianul (1034-1041)
 Clasa C (1034-1041)
 Morrisson, II, p. 586, 600, anii 1034-1041.
 Grierson, III, 2, p. 681-684, anii 1042(?) – c. 1050.
- 51 AE 8.71 g, 25.00 × 31.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50911.
- 52 AE 8.62 g, 29.00 × 30.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 51699.
- 53 AE 7.93 g, 29.00 × 28.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50933.
- 54 Ae 7.79 g, 29.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50671.
- 55 AE 7.69 g, 26.00 × 28.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50669.
- 56 AE 7.61 g, 27.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. B, I.C.E.M. – 50670.
- 57 AE 7.60 g, 26.00 × 23.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. B,
 I.C.E.M. – 48757.
- 58 AE 7.57 g, 26.00 × 27.00 mm.. T – b. I.C.E.M. – 50932.
- 59 AE 7.37 g, 27.00 × 28.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 51805.
- 60 AE 6.80 g, 24.00 × 22.00 mm. – tăiată ulterior T
 – b. I.C.E.M. – 51006.
- 61 AE 6.53 g, 26.00 × 27.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 51007.
- 62 AE 5.75 g, 27.00 × 28.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. B,
 I.C.E.M. – 51501.
- 63 AE 5.69 g, 26.00 × 30.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 51502.
- 64 AE 5.62 g, 27.00 × 29.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 51758.
- 65 AE 5.49 g, 26.00 × 28.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50913.
- 66 AE 5.11 g, 25.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 51003.
- 67 AE 5.10 g, 26.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50631.
- 68 AE 4.99 g, 28.00 × 27.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 17943.
- 69 AE 4.61 g, 27.00 × 24.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 47965.
- 70 AE 4.57 g, 26.00 × 20.50 mm. T – u. I.C.E.M. – 47966.
- 71 AE 4.43 g, 28.00 × 30.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 51700.
- 72 AE 4.41 g, 25.00 × 26.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 51804.
Constantin IX Monomahul (1042-1055)
 Clasa D (1042-1055)
 Morrisson, II, p. 586, 601, anii 1042-1055.
 Grierson, II, 2, p. 685-687, anii c. 1050- c. 1060.
- 73 AE 11.69 g, 27.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50910.
- 74 AE 10.76 g, 27.00 × 29.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 51830.
- 75 AE 8.95 g, 28.00 × 25.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50176.
- 76 AE 8.83 g, 26.00 × 28.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50667.
- 77 AE 8.41 g, 24.00 × 26.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50997.
- 78 AE 8.18 g, 27.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50960.
- 79 AE 7.60 g, 25.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50858.
- 80 AE 7.35 g, 27.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50914.
- 81 AE 7.33 g, 27.00 × 28.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 17983.
- 82 AE 7.24 g, 29.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. C, I.C.E.M. – 17942.
- 83 AE 7.08 g, 30.00 × 32.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 51701.
- 84 AE 7.02 g, 28.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. C, I.C.E.M. – 51503.
- 85 AE 7.01 g, 25.00 × 28.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50665.

- 86 AE 6.89 g, 27.00 x 28.00 mm. T - u. Col. Filip - Isaccea.
- 87 AE 6.25 g, 27.00 mm. T - u. Av. - dublă frapă I.C.E.M. - 48770.
- 88 AE 5.76 g, 27.00 x 29.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 51773.
- 89 AE 5.34 g, 26.00 mm. - ruptă. T - u. Surfrapata pe cl. C, I.C.E.M. - 51536.
- 90 AE 3.26 g, 25.00 mm. - ruptă. Turnată - u. Col. Filip - Isaccea.
Constantin X Ducas (1059-1067)
 Tipul 1 (1059-1067)
 Morrisson, II, p. 586, 645, tip. 1, anii 1059-1067.
 Grierson, III, 2, p. 688, 774, clasa 1, anii 1059-1067.
- 91 AE 6.40 g, 28.00 x 27.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50998.
- 92 AE 4.88 g, 26.00 x 25.00 mm. T - b. Surfrapată pe cl. D, I.C.E.M. - 50664.
 Tipul 2 (1059-1067)
 Morrisson, II, p. 586, 647, tip 2, anii 1059-1067.
 Grierson, III, 2, p. 688, 777-778, clasa 2, anii 1059-1067.
- 93 AE 4.24 g, 28.00 x 27.00 mm. T - b. Surfrapată pe cl. 1 Col. Filip - Isaccea.
Roman IV Diogene (1067-1071)
 Morrisson, II, p. 586, 652, anii 1067-1071.
 Grierson, III, 2, p. 796-797, anii 1067-1071.
- 94 AE 5.23 g, 27.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 51774.
 Clasa G (1067-1071).
 Morrisson, II, p. 586, 602-603, anii 1067-1071.
 Grierson, III, 2, p. 692-694, anii c. 1065-c. 1070.
- 95 AE 4.60 g, 23.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50857.
Mihail VII Ducas (1071-1078)
 Morrisson, II, p. 586, 658, anii 1071-1078.
 Grierson, III, 2, p. 812-820, anii 1071-1078.
96. AE 4.28 g, 24.00 x 26.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50995.
- 97 AE 2.77 g, 26.00 mm. - ruptă T - u. I.C.E.M. - 50813.
- 98 AE 2.52 g, 22.00 mm. T - u. I.C.E.M. - 50647.
Nichifor III Botaneiates (1078-1081)
 Clasa I (1078-1081)
 Morrisson, II, p. 586, 603-604, anii 1078-1081.
 Grierson, III, 2, p. 696, anii c. 1075 - c. 1080.
- 99 AE 4.57 g, 23.00 mm. T - u. Surfrapată ? I.C.E.M. - 50666.
- 100 AE 4.13 g, 26.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50912.
- 101 AE 3.80 g, 24, 00 mm. T - b. I.C.E.M. - 48047.
- 102 AE 3.70 g, 25.00 x 27.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50863.
- 103 AE 3.28 g, 26.00 x 25.00 mm. T - u. I.C.E.M. - 17982.
- 104 AE 2.45 g, 22.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50661.
- 105 AE 2.36 g, 22.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50906.
- 106 AE 2.04 g, 21.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50614.
- 107 AE 1.93 g, 21.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50652.
- 108 AE 1.91 g, 22.00 x 20.00 mm. T - b. I.C.E.M. - 50649.
- 109 AE 1.87 g, 18.00 mm. T - u. I.C.E.M. - 48129.

- 110 AE 1.55 g, 20.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50917.
Alexios I Comnenul (1081-1118)
 Emisiuni anterioare reformei (1081-1092).
 Constantinopol
 Clasa J (1081-1092)
 Morrisson, II, p. 586, 605, anii 1081-1118.
 Grierson, III, 2, p. 700-701, anii c. 1080 – c. 1085.
- 111 AE 7.04 g, 28.00 x 30.00 mm. T – u. Surfrapată ? I.C.E.M. – 50637.
- 112 AE 5.95 g, 27.00 x 24.00 mm. T – u. Surfrapată ? I.C.E.M. – 50938.
- 113 AE 5.85 g, 28.00 x 31.00 mm. T – u. Surfrapată ? I.C.E.M. – 51811.
- 114 AE 5.24 g, 23.00 x 25.00 mm. T – u. Surfrapată pe Nichifor III,
 I.C.E.M. – 50609.
- 115 AE 4.77 g, 26.00 mm. T – u. Surfrapată pe Nichifor III,
 I.C.E.M. – 51540.
- 116 AE 2.15 g, 20.00 x 22.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 51499.
 Clasa K (1081-1092)
 Morrisson, II, p. 586, 605, anii 1081-1118.
 Grierson, III, 2, p. 702-704, anii c. 1085-1092.
- 117 AE 4.75 g, 22.00 x 23.00 mm. T – u. Col. Filip – Isaccea.
- 118 AE 3.90 g, 22.00 x 20.00 mm. T – u. Surfrapată pe cl. J,
 I.C.E.M. – 50651.
- 119 AE 3.07 g, 25.00 mm. T – u. Col. Filip – Isaccea.
Imperiul Latin de Constantinopol
 Emitenți neprecizați (1204/1205 - 1261)
 Constantinopol
 Imitații „latine” cu modul mic
 Tip A
 Hendy, 1969, p. 198, pl. 29/1-3
- 120 Bill 2.35 g, 19.00 mm. I.C.E.M. – 51760.
- 121 Bill 1.63 g, 18.00 x 20.00 mm. I.C.E.M. – 51780.
- 122 Bill 1.48 g, 18.00 x 20.00 mm. I.C.E.M. – 51765.
- 123 Bill 1.46 g, 19.00 x 20.00 mm. I.C.E.M. – 51767.
- 124 Bill 1.41 g, 19.00 x 17.00 mm. I.C.E.M. – 51776.
- 125 Bill 1.39 g, 25.00 x 21.00 mm. I.C.E.M. – 51771.
- 126 Bill 1.13 g, 18.00 x 21.00 mm. Col. Filip – Isaccea.
- 127 Bill 1.10 g, 19.00 x 22.00 mm. I.C.E.M. – 51779.
- 128 Bill 0.97 g, 17.00 x 19.00 mm. Col. Filip – Isaccea.
- 129 Bill 0.93 g, 17.00 x 18.00 mm. I.C.E.M. – 51768.
- 130 Bill 0.90 g, 16.00 x 19.00 mm. I.C.E.M. – 50616.
- 131 Bill 0.89 g, 17.00 x 18.00 mm. I.C.E.M. – 50515.
- 132 Bill 0.87 g, 14.00 x 18.00 mm. I.C.E.M. – 50644.
- 133 Bill 0.86 g, 18.00 x 17.00 mm. I.C.E.M. – 51543.
- 134 Bill 0,84 g, 17,00 x 15,00 mm. I.C.E.M. – 50516.
- 135 Bill 0.84 g, 21.00 x 16.00 mm. I.C.E.M. – 51519.
- 136 Bill 0.82 g, 23.00 x 22.00 mm. I.C.E.M. – 51520.
- 137 Bill 0.78 g, 16.00 mm. – ruptă I.C.E.M. – 50517.
- 138 Bill 0.76 g, 16.00 x 19.00 mm. I.C.E.M. – 51522.

- 139 Bill 0.69 g, 16.00 x 14.00 mm. I.C.E.M. – 50380.
 140 Bill 0.61 g, 18.00 x 17.00 mm. I.C.E.M. – 50645.
 141 Bill 0.45 g, 17.00 x 19.00 mm. I.C.E.M. – 51544.
 Tip B
 Hendy, 1969, p. 198, pl. 29/4-6
 142 Bill 1.10 g, 15.00 x 20.00 mm. I.C.E.M. – 50438.
 143 Bill 1.02 g, 18.00 x 19.00 mm. I.C.E.M. – 51761.
 144 Bill 0.90 g, 14.00 x 17.00 mm. I.C.E.M. – 50521.
 Tip C
 Hendy, 1969, p. 198, pl. 29/7-9
 145 Bill 1.60 g, 17.00 x 20.00 mm. I.C.E.M. – 51764.
 Imitații „latine” cu modul mare
 Tip O
 Hendy, 1969, p. 195, pl. 27/1-2
 146 Bill 1.15 g, 17.00 x 18.00 mm. I.C.E.M. – 50436.
 Tip. P
 Hendy, 1969, p. 195, pl. 27/3-4
 147 Bill 1.09 g, 15.00 mm. I.C.E.M. – 50523.
 Tip R
 Hendy, 1969, p. 196, pl. 27/6-7
 148 Bill 0.67 g, 15.00 mm. I.C.E.M. – 51781.
 Tip D-U ? – tăiate total
 149 Bill 0.87 g, 18.00 x 16.00 mm. I.C.E.M. – 51784.
 150 Bill 0.56 g, 14.00 x 11.00 mm. I.C.E.M. – 51777.
 151 Bill 0.52 g, 10.00 x 12.00 mm. Col. Filip – Isaccea.
 152 Bill 0.51 g, 12.00 x 13.00 mm. Col. Filip – Isaccea.
 153 Bill 0.34 g, 14.00 x 16.00 mm. I.C.E.M. – 51778.
 154 Bill 0.32 g, 13.00 x 15.00 mm. I.C.E.M. – 51783.
 Thessalonica
 Tip A
 Hendy, 1969, p. 196, pl. 28/1-4
 155 Bill 0.62 g, 20.00 x 22.00 mm. I.C.E.M. – 51782.

NUFĂRU

Vasile II – Constantin VIII (976-1028)

Clasa A 2 – 3(976-1028)

Varianta 3, 5?

Grierson, III, 2, p. 645, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.

- 156 AE 7.41 g, 30.00 x 31.00 mm. T – I.C.E.M. – 50005.

Varianta 14 b, 24?

Grierson, III, 2, p. 645, cl. A 2, anii 976 (?) – 1030/1035.

- 157 AE 7.02 g, 25.00 x 28.00 mm. I.C.E.M. – 50730.

Varianta 40

Grierson, III, 2, p. 666-667, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.

Morrison, II, p. 586-587, 596-598, cl. A 2, anii 976-1025.

Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 3, post anii 1019/1020.

Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. III, anii

1010/1015 – 1020/1025.

- 158 AE 12.27 g, 29.00 x 33.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50702.
- 159 AE 5.36 g, 25.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 51798.
Varianta 40 b
Grierson, III, 2, p. 666-667, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. III, anii 1010/1015 – 1020/1025.
- 160 AE 9.39 g, 24.00 x 28.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50729.
Varianta 39-40?
Grierson, III, 2, p. 645, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
- 161 AE 9,04 g, 27.00 x 28.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50924.
Varianta 41
Grierson, III, 2, p. 668-669, cl. A 2, anii 976 (?) – 1030/1035.
Morrisson, II, p. 586-587, 598, cl. A 2, anii 976-1025.
Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 3, post anii 1019/1020.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. IV, anii 1020/1025-1028.
- 162 AE 11.88 g, 28.00 x 30.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50706.
Varianta 42 a
Grierson, III, 2, p. 670, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. IV, anii 1020/1025-1028.
- 163 AE 5.92 g, 25.00 x 27.00 mm. T – u. I.C.E.M. – 50708.
Varianta 48
Grierson, III, 2, p. 673, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.
Morrisson, II, p. 587, cl. A 2, anii 976-1025.
Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 2, Metropolitană, anii 989-1019/1020.
Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. II, anii 1001-1010/1015.
- 164 AE 18.29 g, 34.00 x 32.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 50699.
Varianta ?
- 165 AE 5.35 g, 26.00 x 30.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50746.
- 166 AE 2.67 g, 26.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50757.
Roman III Argyros (1028-1034)
Clasa B (1028-1034)
Morrisson, II, p. 586, 589, anii 1028-1034.
Grierson, III, 2, p. 676, anii 1030/1035 - 1042(?)
- 167 AE 9.10 g, 26.00 x 27.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50703.
- 168 AE 7.42 g, 27.00 x 29.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. A,
I.C.E.M. – 50709.
Mihail IV Paflagonianul (1034-1041)
Clasa C (1034-1041)
Morrisson, II, p. 586, 600, anii 1034-1041.
Grierson, II, 2, p. 681-684, anii 1042(?) - c. 1050
- 169 AE 8.96 g, 27.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50728.
- 170 AE 8.36 g, 26.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50712.
- 171 AE 6.01 g, 26.00 x 27.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. B,
I.C.E.M. – 50982.
Constantin IX Monomahul (1042-1055)
Clasa D (1042-1055)

- Morrisson, II, p. 586, 601, anii 1042-1055.
 Grierson, III, 2, p. 685-687, anii c. 1050-c. 1060.
- 172 AE 8.68 g, 27.00 x 30.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. C, I.C.E.M. – 50704.
- 173 AE 8.27 g, 31.00 x 33.00 mm. T – b. Surfrapată ? I.C.E.M. – 51799.
- 174 AE 7.49 g, 27.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50705.
- 175 AE 7.09 g, 25.00 x 33.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. C, I.C.E.M. – 50710.
- 176 AE 6.80 g, 25.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50707.
- 177 AE 5.15 g, 27.00 x 26.00 mm. T – f.b. I.C.E.M. – 50701.
- 178 AE 4.28 g, 22.00 x 24.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50969.
- 179 AE 3.27 g, 25.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50711.
- Constantin X Ducas (1059-1067)**
 Clasa E (1059-1067)
 Morrisson, II, p. 586, 601, anii 1059-1067.
 Grierson, III, p. 688, anii c. 1060
- 180 AE 7.97 g, 26.00 x 24.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50541.
 Clasa F (1059-1067)
 Morrisson, II, p. 586, 602, anii 1059-1067.
 Grierson, III, 2, p. 690, anii c. 1060-c. 1065
- 181 AE 6.93 g, 25.00 x 24.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50700.
 Tip 1 (1059-1067)
 Morrisson, II, p. 586, 645, tip 1, anii 1059-1067.
 Grierson, III, 2, p. 688, 774, clasa 1, anii 1059-1067.
- 182 AE 7.42 g, 25.00 x 28.00 mm. T – b. Surfrapată pe cl. C, I.C.E.M. – 50722.
 Tip 2 (1059-1067)
 Morrisson, II, p. 586, 647, tip 2, anii 1059-1067.
 Grierson, III, 2, p. 688, 777-778, clasa 2, anii 1059-1067
- 183 AE 5.22 g, 28.00 x 30.00 mm. T – u. Surfrapată pe tip 1, I.C.E.M. – 50719.
- 184 AE 5.02 g, 26.00 x 28.00 mm. T – b. Surfrapată pe tip 1, I.C.E.M. – 51800.
- Roman IV Diogene (1067-1071)**
 Clasa G (1067-1071)
 Morrisson, II, p. 586, 602-603, anii 1067-1071.
 Grierson, III, 2, p. 692-694, anii c. 1065-c. 1070.
- 185 AE 8.15 g, 26.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50715
- 186 AE 6.82 g, 28.00 mm. T – u. Surfrapată pe tip. 2, I.C.E.M. – 50717.
- 187 AE 5.02 g, 26.00 x 27.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50801.
- 188 AE 2.79 g, 25.00 mm. – ruptă. T – u.I.C.E.M. – 51825.
- Mihail VII Ducas (1071-1078)**
 Morrisson, II, p. 586, 658, anii 1071-1078.
 Grierson, III, 2, p. 818-820, anii 1071-1078.
- 189 AE 1.73 g, 21.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 44008.
 Nichifor III Botaneiates (1078-1081)
 Clasa I (1078-1081)

- Morrison, II, p. 586, 603-604, anii 1078-1081.
 Grierson, II, 2, p. 696, anii c. 1075-c. 1080
- 190 AE 1.96 g, 26.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50720.
Alexios I Comnenul (1081-1118)
 Emisiuni anterioare reformei (1081-1092)
 Constantinopol
 Clasa J (1081-1092)
 Morrisson, II, p. 586, 605, anii 1081-1118.
- 221 Bill Grierson, III, 2, p. 700-701, anii c. 1080-c. 1085
- 191 AE 5.89 g, 24.00 x 26.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 50716.
 Clasa K (1081-1092)
 Morrisson, II, p. 586, 605, anii 1081-1118.
- TULCEA Grierson, III, 2, p. 702-704, anii c. 1085-1092
- 192 AE 4.96 g, 20.00 x 25.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50718.
Emisiuni post reformă (1092-1118)
 Constantinopol
 Billon. Aspron Trachy
 Emisiunea 2 (1092-1118)
 Grierson, 1982, p. 227, 373, Catalog 1040, pl. 60 – emis. 2.
 Hendy, 1989, p. 86, pl. 7/2 – 4, emis. III.
 Morrisson, II, p. 678-679, tip 3.
- 193 Bill 2.13 g, 29.00 x 28.00 mm. I.C.E.M. – 50769.
 Emisiunea 3 (1092-1118)
 Grierson, 1982, p. 227, 373, Catalog 1041, pl. 60 – emis. 3.
 Hendy, 1969, p. 86, pl. 7/5 – 6, emis. IV.
 Morrisson, II, p. 679, tip 4.
- 194 Bill 3.48 g, 28.00 x 26.00 mm. I.C.E.M. – 48418.
 Phillippopolis ? – Adrianopol ? – Isaccea ? (1092-1118)
- 224 AE Hendy, 1969, p. 87, pl. 7/8 – 9, Phillippopolis ?
 Morrisson, II, p. 687, Adrianopol ?
- 195 Bill 2.64 g, 27.00 mm. – ruptă. u.I.C.E.M. – 50556.
 225 AE Tetarteron
 Thessalonica
 Emisiunea 1 (1092-1118)
 Hendy, 1969, p. 88, pl. 8/7 – 8, emis. 1.
 Morrisson, II, p. 684, tip 1.
- 196 AE 2.58 g, 18.00 x 19.50 mm. I.C.E.M. – 48723.
- 197 AE 2.54 g, 20.00 x 15.00 mm. I.C.E.M. – 50557.
 Emisiunea 3 (1092-1118)
 Hendy, 1969, p. 88, pl. 8/10-12, emis. 3.
 Morrisson, II, p. 685, tip 3.
- 198 AE 2.03 g, 14.00 x 18.00 mm. I.C.E.M. – 50770.
 Tip D (1092-1118)
 Hendy, 1969, p. 89, pl. 8/13-15, tip D.
 Morrisson, II, p. 686, tip 4.
- 199 AE 2.58 g, 23.00 mm. I.C.E.M. – 50714.
- 200 AE 2.23 g, 23.00 x 15.00 mm. I.C.E.M. – 50713.

- Ioan II Comnenul (1118-1143)**
 Billon. Aspron Trachy.
 Constantinopol
 Emisiunea II
 Hendy, 1969, p. 105, pl. 10/9 – 11, emis. II.
 Morrisson, II, p. 695, tip 2.
- 201 Bill 4.71 g, 25.00 x 26.00 mm. Perforată. M.M.N. – fără inv.
 Imperiul Latin de Constantinopol
 Emitenți neprecizați (1204/1205-1261)
 Constantinopol
 Imitații „latine” cu modul mic
 Tip A
 Hendy, 1969, p. 198, pl. 29/1-3
- 202 Bill 1.65 g, 20.00 x 22.00 mm. I.C.E.M. – 50046.
- 203 Bill 1.31 g, 24.00 x 19.00 mm. I.C.E.M. – 50045.
- 204 Bill 1.24 g, 21.00 mm. I.A.B. – 1299/51.
- 205 Bill 1.14 g, 17.00 x 19.00 mm. I.C.E.M. – 50395.
- 206 Bill 1.05 g, 18.00 x 17.00 mm. I.C.E.M. – 50698.
- 207 Bill 0.96 g, 18.00 x 20.00 mm. I.C.E.M. – 51022.
- 208 Bill 0.79 g, 18.00 x 20.00 mm. I.C.E.M. – 50403.
- 209 Bill 0.61 g, 15.00 x 17.00 mm. I.C.E.M. – 51802.
 Imitații „latine” cu modul mare
 Tip D – U. Taiate total
- 210 Bill 0.83 g, 12.00 x 10.00 mm. T – u.I.C.E.M. – 50402/1.
- 211 Bill 0.58 g, 13.00 x 9.00 mm. I.C.E.M. – 50402/2.
- 212 Bill 0.22 g, 11.00 x 10.00 mm. I.C.E.M. – 50559.
- 213 Bill 0.21 g, 12.00 x 11.00 mm. I.C.E.M. – 50401/3.
- 214 Bill 0.14 g, 12.00 x 5.00 mm. I.C.E.M. – 50401/4.
- 215 Bill 0.13 g, 12.00 x 9.00 mm. I.C.E.M. – 50405.
- 216 Bill 0.10 g, 10.00 x 11.00 mm. I.C.E.M. – 50401/5.
- Hoarda de Aur**
 Emisiune anonimă din anul leului – anul 1292
 E Oberländer-Târnoveanu, *Un atelier monétaire inconnu de la Horde d’Or sur le Danube: Saqcy-Isaccea (XIIIe - XIVe siècles)*, Actes du XIe Congrès International de Numismatique, Bruxelles, 1991, vol. III, Louvain-la-Neuve, 1993, p. 296, tip A 2 G
 Dang
- 217 AE 1.89 g, 22.00 x 19.00 mm. Col. part.
- 218 AE 1.38 g, 18.00 x 17.00 mm. Col. part.
- 219 AE 1.25 g, 17.00 x 18.00 mm. I.C.E.M. – 50075.
 Emisiune genovezo-tătară.
 Tipul I
 Irina Oberländer-Târnoveanu și E. Oberländer-Târnoveanu, SCIVA, 32, 1981, 1, p. 105-108.
- 220 AE 0.77 g, 21.00 x 20.00 mm. I.C.E.M. – 51023.

TROESMIS

Imperiul Latin de Constantinopol

Emitenți neprecizați (1204/1205-1261)

Constantinopol

Imitații „latine” cu modul mic

Tip A

Hendy, 1969, p. 198, pl. 29/1-3

221 Bill 1.32 g, 24.00 x 19.00 mm. Col. Dobre – Măcin.

222 Bill 0.66 g, 17.00 mm. I.C.E.M. – 40097.

TULCEA

Vasile II – Constantin VIII (976-1028)

Clasa A 2-3 (976-1028)

Varianta 32

Grierson, III, 2, p. 663, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.

Morrisson, II, p. 586-587, 596, 598, cl. A 2, anii 976-1025.

Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 3, post anii 1019/1020.

Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, anii 1020/1025-1028.

223 AE 7.81 g, 28.00 x 31.00 mm. T – b. I.C.E.M. – 52054.

Varianta 40

Grierson, III, 2, p. 666-667, cl. A 2, anii (?) – 1030/1035.

Morrisson, II, p. 586-587, 596-598, cl. A 2, anii 976-1025.

Metcalf, 1979, p. 55-60, cl. A 3, post anii 1019/1020.

Ivanisevic, 1989, p. 36-39, cl. A 2, emis. III, anii 1010/1015 – 1020/1025.

224 AE 10.67 g, 26.00 x 28.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 52053.

Varianta 40 a-b?

Grierson, III, p. 668, cl. A 2, anii 976(?) – 1030/1035.

225 AE 14.69 g, 32.00 x 30.00 mm. T. – u.I.C.E.M. – 52055.

Constantin X Ducas (1059-1067)

Clasa E (1059-1067)

Morrisson, II, p. 586, 601, anii 1059-1067.

Grierson, III, 2, p. 688, anii c. 1060.

226 AE 9.97 g, 30.00 x 31.00 mm. T – b.I.C.E.M. – 52056.

Imperiul Latin de Constantinopol

Emitenți neprecizați (1204/1205-1261)

Constantinopol

Imitații „latine” cu modul mic

Tip A

Hendy, 1969, p. 198, pl. 29/1-3.

227 Bill 1.31 g, 16.00 x 17.00 mm. I.A.B. – 477/131.

228 Bill 1.05 g, 17.00 x 21.00 mm. I.A.B. – 477/127.

229 Bill 0.54 g, 16.00 x 17.00 mm. I.C.E.M. – 10912.

Imperiul Latin de Constantinopol

Emitenți neprecizați (1204/1205-1261)

Constantinopol

Imitații „latine” cu modul mic

Tip P

Hendy, 1969, p. 195, pl. 27/3-4

230 Bill 1.80 g, 19.00 x 21.00 mm. I.A.B. – 477/120.

Imitații „bulgare”

Tip C

Hendy, 1969, p. 218, pl. 24/15, 25/1-5

231 Bill 2.68 g, 22.00 mm. I.A.B. – 477/120.

SLAVA RUSĂ

Imperiul Latin de Constantinopol

Emitenți neprecizați (1204/1205-1261)

Constantinopol

Imitații „latine” cu modul mic

Tip A

Hendy, 1969, p. 198, pl. 29/1-3

232 Bill 0.38 g, 15.00 mm. I.C.E.M. – 49327.

JUDEȚUL TULCEA – FOLLES DIN SECOLELE X-XI (969-1092)
DESCOPERIRI IZOLATE

ÎMPĂRAȚI	ANI	ISACCEA			NUFĂRU			DINOGETIA			TROESMIS			TOTAL JUD. TULCEA		
		TOTAL (%)	MONEDA/ANI		TOTAL (%)	MONEDA/ANI		TOTAL (%)	MONEDA/ANI		TOTAL (%)	MONEDA/ANI		TOTAL (%)	MONEDA/ANI	
Tzimiskes (969-976)	7	6	0.26	0.45	2	0,14	0.28	1	0.13	0.14	0	0	0	9	0.17	1.28
Vasile II- Constantin VIII (976-1028)	52	455	19.74	8.75	168	12.46	3.25	194	26.18	3.73	8	21.62	0.15	959	19.12	18.44
Roman III (1028-1034)	6	190	8.24	31.66	117	8.67	19.50	78	10.53	13.00	8	21.62	1.33	481	9.59	80.16
Mihai IV (1034-1041)	7	366	15.88	52.58	176	13.05	25.28	211	28.48	30.14	8	21.62	1.14	870	17.34	124.28
Constantin IX (1042-1055)	13	323	14.01	24.84	267	19.80	20.61	96	12.96	7.38	3	2.70	0.23	775	15.45	59.61
Constantin X (1059-1067)	8	274	11.88	34.25	203	15.05	26.00	72	9.71	9.00	2	5.40	0.25	612	12.20	76.50
Roman IV (1067-1071)	4	203	8.80	50.75	126	9.34	31.75	31	4.18	7.75	5	13.51	1.25	403	8.03	100.75
Mihail VII (1071-1078)	7	126	5.46	18.00	89	6.60	12.71	26	3.50	3.71	2	5.40	0.28	259	5.16	37.00
Nichifor III (1078-1081)	3	191	8.28	63.66	95	7.04	31.66	26	3.50	6.66	0	0	0	335	6.67	111.66
Alexios I (1081-1092)	11	1721	7.45	15.63	105	7.78	9.90	6	0.80	0.54	1	2.70	0.09	311	6.20	28.27
TOTAL		2306			1348			741			37			5014		

JUDEȚUL TULCEA - STAMENA ȘI TETARTERA DIN SECOLELE XI-XIII (1092-1203)
DESCOPERIRI IZOLATE

ÎMPĂRAȚI	ISACCEA		NUFĂRU		TROESMIS		TOTAL JUD. TULCEA	
	STAMENA	TETARTERA	STAMENA	TETARTERA	STAMENA	TETARTERA	STAMENA	TETARTERA
	TOTAL (%)	TOTAL (%)	TOTAL (%)	TOTAL (%)	TOTAL (%)	TOTAL (%)	TOTAL (%)	TOTAL (%)
Alexios I (1092-1118)	398 90.45	42 9.55	30 44.78	37 55.22	1 100.00	0 0.00	500 85.76	83 14.24
Ioan II (1118-1143)	948 99.57	4 0.43	1 100.00	0 0.00	2 100.00	0 0.00	972 99.59	4 0.41
Manuel I (1143-1180)	1860 99.46	10 0.54	0 0.00	2 100.00	1 100.00	0 0.00	1878 99.26	14 0.74
Andronic I (1183-1185)	279 99.64	1 0.36	0 0.00	0 0.00	0 0.00	0 0.00	281 99.64	1 0.36
Isaac II(1185-1195)	275 99.63	1 0.37	1 100.00	0 0.00	0 0.00	0 0.00	277 99.64	1 0.36
Theodor Mankaphas (1189-1190)	2 100.00	0 0.00	0.00 0.00	0 0.00	0 0.00	0 0.00	2 100.00	0 0.00
Alerxios III (1195-1203)	156 98.11	3 1.89	0 0.00	0 0.00	0 0.00	0 0.00	159 98.18	3 1.86
TOTAL	3018	61	32	39	4	0	4070	106

JUDEȚUL TULCEA – STAMENA DEVALORIZATE

Tip	Isaccea				NUFĂRU			
	Constantinopol-imit. latine		Thessalonica	Imit. bulg.	Constantinopol-imit. latine		Thessalonica	Imit. bulg.
	Modul mare	Modul mic			Modul mare	Modul mic		
A	1	94	1	1		20		
B		7						1
C		2						1
D	1				1			
E								
F								
G		8						
H								
I								
J								
K								
L								
M								
N	4							
O	1							
P	5				1			
Q								
R	1							
S								
T								
D-U	9				7			
TOTAL	22	111	1	1	9	20		2

Tip	TROESMIS				TOTAL JUDEȚ TULCEA				TOTAL DOBROGEA			
	Constantinopol-imit. latine		Thessa- lonica	Imit. bulg.	Constantinopol-imit. latine		Thessa- lonica	Imit. bulg.	Constantinopol-imit. latine		Thessa- lonica	Imit. bulg.
	Modul mare	Modul mic			Modul mare	Modul mic			Modul mare	Modul mic		
A		11			2	144	1	1	16	262	3	3
B						7		1	4	12	7	5
C				1		2		3	6	6	10	65
D	2				4				60	7		
E										5		
F		2				2			2	29		
G		2				10						
H												
I												
J									2			
K												
L												
M												
N	4				8				100			
O	1				2				22			
P	2				11				35			
Q												
R	1				2				20			
S									1			
T	1				1							
D-U	101				117				579		20	
TOTAL	112	15		1	147	165	1	5	847	831	20	73